

Pere Barnils, vuitanta anys de logopèdia

Pere Barnils es pot considerar el primer logopeda científic del nostre país

Aquest any es compleixen vuitanta de la publicació del llibre *Defectes del parlar* de Pere Barnils. Nascut a Centelles a finals del segle dinou, Barnils va ser el primer gran estudiós de la fonètica catalana que va evolucionar cap a l'aplicació dels seus coneixements en la millora de la parla i el llenguatge dels sords. El podem considerar el primer logopeda científic del nostre país. En aquell moment aquesta professió era denominada ortofonia, en un clar paral·lelisme amb l'ortografia, i ja tenia el reconeixement de les institucions públiques i científiques.

Barnils desenvolupà tècniques i instruments per a la millora de la parla dels sords que encara avui poden ser de vàlua per als estudiants i professionals. Dissortadament, una malaltia infecciosa tallà la seva vida abans dels cinquanta anys i la guerra i la dictadura van fer quasi esborrar el seu llegat.

Avui la logopèdia és una professió poc coneguda. Malgrat la seva presèn-

cia en el sistema sanitari i educatiu, malgrat la presència de dues universitats que n'imparteixen els estudis de grau, malgrat que la població infantil presenta taxes d'alteracions de llenguatge com les de qualsevol país d'Europa i que la població anciana augmenta, la logopèdia catalana encara no té un nivell equiparable al nostre entorn.

L'atenció logopèdica ha tingut un fort increment. Gràcies al Pla de Rehabilitació de Catalunya, elaborat pel Departament de Salut l'any 2006, pràcticament tot el territori disposa de centres propis o concertats per al tractament d'algunes de les patologies que afecten la parla, el llenguatge o la veu dels ciutadans i ciutadanes que viuen a Catalunya. Però la regulació de la qualitat de l'assistència és tan laxa que les diferències entre l'atenció rebuda en un centre o un altre pot ser abismal. Amb el mateix diner públic és possible trobar des de tractaments individuals intensos fins a grups de pacients amb patologies i necessitats terapèutiques diferents. En tots els casos, atesos per logopedes d'excel·lent formació i gran dedicació, però sotmesos a unes formes de treball en què la qualitat no pot donar els resultats previsibles i justos.

De manera paradoxal, tenim una de les relacions de logopeda per habitant més baixes d'Europa i, en canvi, la Generalitat preveu un nombre d'assistències logopèdiques que no es fan servir. Els pacients no saben que les seves mancances poden ser solucionades per un logopeda i els metges que els ho han de prescriure no sempre saben que ho poden fer. La logopèdia està reglada per tres conselleries. Hi ha denominacions diferents segons amb quina conselleria es parla. Tenim centres concertats però als grans hospitals no hi ha prou serveis per atendre tots els pacients. Hi ha nens i nenes poc atesos, hi ha ancians que no reben atenció en la deglució; hi ha persones que han patit accidents de trànsit o cerebrals que no reben l'atenció adequada; hi ha pacients laringectomitzats que no són enviats al logopeda per recuperar la parla després de la mutilació de la laringe... Hi ha atenció logopèdica, però no arriba a tots els ciutadans.

La logopèdia catalana no ha recuperat el nivell en què el Dr. Pere Barnils ens representava fa vuitanta anys. Potser en aquest aspecte encara no som un país normal. Aquest 6 de març, dia europeu de la logopèdia, potser hi hem de pensar.